

Rangon alul

Magyarország a Világgazdasági Fórum (WEF) e héten közzétett versenyképességi listáján a 60. helyet szerezte meg, ezzel a tavalyi, hat hellyel való visszacsúszást követően kilenc helyezéssel javította pozícióját. Ez jó hír. Az ilyen listákkal kapcsolatban korábban igen szkeptikus jegybank azonban most, a javulás idején mégsem örülhet eléggé. Hiszen, amint azt az MNB elnöke egy múlt heti konferencián mondotta: „A huhogó baglyoknak nincs igazuk, Magyarországon javult a versenyképesség 2010 óta. A Magyarország lemaradását mutató globális rangsorok több tényezőt nem vesznek figyelembe, az MNB által végzett kutatások 90 százalékban tényeken alapulnak, miközben a fontosabb rangsorok felerészben szubjektív tényezőket vizsgálnak.”

A vélekedések és a várakozások azonban nagyon is befolyásolják a gazdasági folyamatokat. Hogy csak az André Kosztolányitól származó megállapításra utaljak: „a tőzsde 10 százalékban logika, és 90 százalékban pszichológia”. Valójában persze az

MNB-elnök sem gondolja ezt másként, hiszen a szubjektivitás – saját szavaival a „képzetek” – rendkívüli fontosságára ugyanebben az előadásban ő maga is felhívta a figyelmet, kijelentve, hogy „a gondolatok teremtik meg a valóságot”. Ettől persze a versenyképességi rangsorok módszertana még vitatható lehet. De ha ezek mindegyike gyenge magyar versenyképességet tükröz, annak azért elgondolkodtatónak kell lennie. Mert félreértés ne essék, attól, hogy Magyarország a WEF listáján a régióban Horvátország mellett immár Romániát – főleg annak romló pontszáma miatt – is megelőzi, s utolérte Szlovákiát, a régiós élbolytól s korábbi önmagától még messze van.

A jegybank elnöke egyébként nem volt mindig ennyire szkeptikus az ilyen rangsorokkal kapcsolatban. A Nemzetgazdasági Minisztérium 2011-ben – tehát még Matolcsy György minisztersége idején – növekedési tervet készített, melynek egyik kiindulópontja az volt, hogy Magyarország lecsúszik a különböző nemzetközi versenyképességi listákon. Ezt látván a minisz-

térium a Magyar növekedési terv részeként ambiciózus versenyképességi programot hirdetett meg azzal a céllal, hogy Magyarország öt éven belül legyen az EU legjobb tíz tagállama között. A terv számszerűen is meghatározta, hogy az egyes években hanyadik helyre kellene előretörnie a magyar gazdaságnak. A valóságban azonban Magyarország jellemzően egyre hátrább került a nemzetközi rangsorokban. Például az IMD svájci intézet ranglistáján Magyarország idén az 52. volt, a tavalyi 46. és a 2010. évi 42. hely után. A WEF fent említett rangsorában pedig 2010-ben Magyarország még az 52. volt. A versenyképességi listákon való lecsúszás fő oka, illetve tanulsága, hogy az állam nem költ eleget a humán tőkére, s nem biztosítja a növekedéshez szükséges kiszámítható környezetet.

A jogbiztonság hiányának, az üzleti környezet kiszámíthatatlanságának, a siker lojalitástól és nem piaci eredményességtől való függésének – mindennek a vállalatvezetőkben való tudatosodásának – káros hatását jól illusztrálja, hogy az üzleti beruházásokon belül a GKI számításai szerint az elmúlt években jelentősen emelkedett az egyedi kormánydöntésű beruházási támogatások súlya. Míg 2013-ig a támogató-

sok éves megítélt összege általában jóval évi 30 milliárd forint alatt maradt, 2014-ben már meghaladta a 40, 2016-ban pedig a 60 milliárd forintot. Hasonlóképpen a 2006 és 2010 között egy új munkahely létesítésére átlagosan jutó 4 millió forint 2015-16-ra a háromszorosára, átlagosan 12 millió forintra emelkedett. A beruházásoknál 2008 és 2013 között kb. 5 százalékos volt a támogatás mértéke, ami 2015-16-ra már 20 körülire ugrott. A támogatásokból a külföldi cégek mellett számos hazai tulajdonú cég is részesült. A támogatások bővülése nyilván szoros összefüggésben van a magyar üzleti környezet sajátosságaival. A befektetési környezet romlása miatt ugyanis egyrészt a külföldi befektetők jelentősebb kompenzációt igényelnek, másrészt e rendszer a preferált magyar cégek esetenként kiugróan magas támogatását eredményezheti.

A Versenyképességi Tanács azonban nem ezekkel a kérdésekkel foglalkozik. Tavasszal a kétségtelenül fontos, de mégiscsak másodrendű eljárástechnikai egyszerűsítésekre, a múlt héten pedig a bérmegállapodás tapasztalataira koncentrált. A magyar modell lényegét megkérdőjelező témák eddig nem kerültek napirendre, ez pedig behatárolja a további javulás lehetőségét.

KARSAI GÁBOR,
a GKI Gazdaságkutató
vezérigazgató-
helyettese